

Vand- og Brødstraffens Indflydelse paa Legems- vægten.

Af Professor Harald Westergaard.

Vejninger af Arrestanter, som udsone Vand- og Brødstraffe, frembyde i dobbelt Retning en betydelig Interesse. For det første hører Straffen og dens Fuldbgyrdelse til vore Dages aabne Spørgsmaal; som alt hvad der er overleveret fra Fortiden, kommer det under Diskussion, idet man søger at komme paa det rene med, om Straffen opfylder de Fordringer, Humanitetsfølelsen maa stille. Men dernæst maa man overhovedet være taknemmelig for ethvert Bidrag til Antropometrien, der kommer frem, og ikke mindst, naar det drejer sig om Vejninger af det menneskelige Legeme. Man kender i det hele taget kun lidet til Vægtforandringer af Menneskelegemet under forskellige Forhold. Netop i Fængslerne kan man forholdsvis let indsamle saadanne Iagttagelser og skaffe et nogenlunde ensartet Materiale til Veje, der lader enkelte, bestemte Aarsager komme tydelig frem.

Materialet til nærværende lille Afhandling skylder jeg Hr. Fængselsinspektør *Grundtvig*, der med stor Beredvillighed har overladt mig Udskrifter vedrørende 1278 Mænd og 188 Kvinder, der have siddet paa Vand og Brød i Vestre Fængsel og paa Kristianshavn, idet der for hver Fange er blevet foretaget Vejninger ved Begyndelsen og Slutningen af hvert af de Tidsafsnit, hvori Afsoningen foregaar. Under-

søgelsen danner i øvrigt et Led i en Række af antropometriske Undersøgelser, som ere planlagte af en Komite, bestaaende af Generallæge *Laub*, Politilæge *S. Hansen* og mig, og hvorved vi haabe at kunne afhjælpe et Savn, der er saa meget desto føleligere, fordi der i et lille Folk, som det danske, med dets let overskuelige Forhold, maa siges at være særlige Betingelser for frugtbringende antropometriske Undersøgelser.

Selvfølgelig kan man ikke af et Materiale som det her foreliggende udlede nogen udtømmende Besvarelse af Spørgsmaalet om Straffens Indflydelse paa Sundheden. Et Vægttab behøver ikke at tyde paa nogen Forringelse i Arbejds-kraft og Helbred, og en Vægtforøgelse er ikke enstydig med en Sundhedsforbedring. Skulde man have Rede paa Fængselskostens Indflydelse paa det menneskelige Legemes hele Tilstand, maatte man have en hel Række af dybt-gaaende fysiologiske Undersøgelser angaaende Stofskiftet til sin Raadighed. Det er kun Fingerpeg til Spørgsmaalets Besvarelse, man kan faa ad denne Vej, men uden Betydning vil et saadant Materiale dog ikke være, og det var ikke utænkeligt, at man ved fortsatte Undersøgelser kunde komme dybere til Bunds, f. Eks. ved at foretage Vejningerne hver Dag, og ved tilsvarende Vejninger af Fanger, der ere paa sædvanlig Fangekost.

De 1466 Fanger fordelte sig efter Straffens Længde saaledes:

	Mænd	Kvinder	Begge Køn
5 Dages Vand og Brød ...	55	5	60
2 Gange 5 Dage	277	45	322
3 — 5 —	246	50	296
4 — 5 —	279	37	316
5 — 5 —	44	6	50
6 — 5 —	377	45	422
Tilsammen...	1278	188	1466

Nogle af disse Grupper ere ikke synderlig talrige, navnlig for Kvindernes Vedkommende, men andre Grupper ere saa talrige, at man med god Grund tør vente nogenlunde paalidelige Resultater.

I Gennemsnit vejede Mændene ved Indsættelse i Arresten 136 \mathcal{W} og Kvinderne 120. Vejningen er foregaaet paa en almindelig Decimalvægt, og Fangen har under Vejningen Klæder paa, men ikke Skotøj. Dragten vejer c. 5—6 \mathcal{W} . En mandlig Fange har saaledes i Gennemsnit i nøgen Tilstand vejlet godt 130 \mathcal{W} . Man kan nu spørge, om dette Tal er over eller under det gennemsnitlige i den danske Befolkning. Nogen Vejledning til Besvarelse af dette Spørgsmaal har man i Vejninger af danske værnepligtige*). Ved Vejning paa den københavnske Session har man for 4203 værnepligtige fundet en gennemsnitlig Nettovægt af 123 \mathcal{W} . For at kunne sammenligne dette Tal med det ovenanførte maa man erindre, at Sessionsvejningerne gælde unge Mennesker, medens Fængselsmaterialet omfatter en stor Mængde Aldersklasser. Som bekendt tiltager Vægten i Regelen noget med Aarene, og dette viser sig ogsaa her, som det straks skal paavises, men for de 22-aariges Vedkommende afviger Vægten meget lidt fra den gennemsnitlige Vægt for alle Aldere, og man kommer saaledes til det Resultat, som vistnok vil undre de fleste, at de mandlige Fanger gennemsnitlig veje nogle \mathcal{W} mere end jævnaldrende værnepligtige. Raadfører man sig med de Vægttavler, Livsforsikringsselskaberne have tilvejebragt, finder man et lignende Resultat, idet livsforsikrede unge Mænd med den Legemshøjde, som er almindelig for danske, synes at veje mindre end en Fange paa Vand og Brød i Gennemsnit vejer**). Om dette mulig kan bringes i Forbindelse med Nydelsen af Alkohol og saaledes i Virkeligheden tyde paa en ringere Sundheds-

*) Søren Hansen: Sessionsvejningerne i København 1903 (Militærlægen XII, 1904).

***) Joh. Hassing: Om Maaling og Vejning af livsforsikringssøgende (Bibl. for Læger 1903).

tilstand, maa henstaa til Besvarelse fra mere sagkyndig Side. Ikke heller synes Kvinderne at være undervægtige. Efter Livsforsikringsstatistikken kan man vistnok regne, at en Mand og en Kvinde af samme Højde gennemsnitlig afvige godt 6 \mathcal{Z} i Vægt, og idet Kvindernes Højde tilmed i Regelen er 6—7 pCt. lavere end Mandens, faar man et yderligere Fradrag af en halv Snes Procent af Mandens Vægt. Dette giver et mindre Tal, end man finder ved Vejninger af kvindelige Arrestanter, hvis Vægt alt i alt kun er c. 12 pCt. lavere end de mandlige Fangers. Nu er ganske vist hele denne Beregning meget usikker, fordi man her maa drage forskellige Iagttagelsesomraader ind, men uden Interesse er Sammenligningen dog næppe. Hverken de mandlige eller kvindelige Arrestanter synes efter dette at have en lille Gennemsnitsvægt, selv om man selvfølgelig mellem dem kan gøre Regning paa at finde adskillige underernærede Individuer.

Nedenstaaende Tavle viser Mændenes Fordeling efter Vægt:

10 Mænd vejede	89—100 \mathcal{Z}
30 — —	100—110 -
134 — —	110—120 -
252 — —	120—130 -
176 — —	130—135 -
196 — —	135—140 -
281 — —	140—150 -
127 — —	150—160 -
46 — —	160—170 -
16 — —	170—180 -
7 — —	180—190 -
3 — —	190—197 -
<hr/>	
1278 Mænd vejede	89—197 \mathcal{Z}

Denne Fordeling efter Legemsvægt svarer ganske godt til, hvad man kan vente. Som bekendt er Fordelingen efter Legemshøjde omkring Gennemsnittet meget regelmæssig.

Ved Vægten er der derimod sædvanligvis en kendelig Skævhed i Fordelingen; det er lettere at finde Mennesker med en særlig stor end med en særlig lille Legemsvægt. En enkelt Kæmpe, der er noteret i Fængslets Bøger med 248 \mathcal{W} , er ikke med i nærværende Materiale; han vejede altsaa næsten 3 Gange saa meget som den Fange, der havde mindst Vægt. Skævheden er dog ikke større end, at man i Praksis rolig kan bruge de sædvanlige Kriterier fra Sandsynlighedsregningen til Bedømmelse af tilfældige Afvigelser fra Gennemsnittet. »Middelfejl« viser sig her at være c. 14 \mathcal{W} , idet omtrent $\frac{2}{3}$ af Fangerne afvige mindre end 14 \mathcal{W} fra Gennemsnitsvægten. Med denne Kendsgerning som Udgangspunkt finder man atter, at Gennemsnitsvægten for de 1278 mandlige Fanger har en Middelfejl af c. 0,1 \mathcal{W} , saa at man tør hævde, at den højst afviger 1—2 \mathcal{W} fra Sandheden. Større bliver selvfølgelig Usikkerheden, naar man deler Materialet i Smaagrupper, saaledes som i nedenstaaende Tavle, der viser Vægtens Afhængighed af Alderen:

Alder	Mænd		Kvinder	
	Antal	Gennemsnits Vægt i \mathcal{W}	Antal	Gennemsnits Vægt i \mathcal{W}
18 Aar	119	123,7	21	118,1
19—20	209	132,1	50	119,3
21—22	191	135,6	16	119,4
23—24	150	138,0	13	119,1
25—29	266	138,6	36	116,3
30—39	207	140,5	27	122,9
40—49	101	140,7	20	124,1
50—62	35	135,0	5	121,3
Tilsammen 1278		136,1	188	119,7

Der er her foregaaet en Udjævning ved at flere Aldersaar er slaaet sammen. Som et Vidnesbyrd om Usikkerheden i Resultaterne skal jeg anføre, at de 108 19-aarige gennemsnitlig vejede 133 \mathcal{W} , de 101 20-aarige derimod kun 131. Trods Usikkerheden giver Tavlen for Mændenes Vedkom-

mende et ret tydeligt Billede af Vægtens Afhængighed af Alderen: en betydelig Forøgelse fra 18 til 19 Aar, derefter en langsommere Stigning, indtil der i de højere Aldere synes at indtræde en Reaktion, der svarer meget godt til, hvad Livsforsikringsstatistikken oplyser.

Noget vil Fordelingen af samtlige Fanger efter Vægt altsaa ændre sig, naar man udskyder den yngste Aldersklasse. Man har saaledes følgende Tal for Mænd:

	Legemsvægt			Tils.
	under 110 ℥	110—149 ℥	150 ℥ og derover	
18 Aar	18	98	3	119
19—	2	94	12	108
20—29	8	598	102	708
30—39	4	151	52	207
40 og derover	8	98	30	136
Tilsammen:	40	1039	199	1278

Medens en Syvendedel af de 18-aarige vejer mindre end 110 ℥, gælder dette kun 2 pCt. af de andre, og medens kun ganske enkelte 18-aarige veje mere end 150 ℥, er iøvrigt hver sjette Mand naaet op over denne Grænse. Naar det gælder Spørgsmaal om Fordelingen efter Vægt, vil man derfor ofte kunne staa sig ved at holde sig til de Aldere, hvor Væksten er omtrent afsluttet.

Vand- og Brøds-Diæten bestaar af 1 ℥ Rugbrød hver Morgen og Middag, og Salt og Vand efter Behag. Paa Mellemdagene gives sædvanlig Fangekost, for saa vidt vedkommende ikke faar anden Kost tilbragt eller faar Tilladelse til at opholde sig udenfor Arresten. Næringsværdien af Fangekosten vil i Gennemsnit stille sig saaledes, at Fangen daglig faar omtrent 115 Gram Æggehvide, 64 Gram Fedt og 457 Gram Kulhydrater.

Mellemdagenes Antal varierer noget efter Straffens Længde. Ved en langvarigere Vand- og Brødstraf er Mellemdagenes Antal i Begyndelsen saa godt som altid 2; efterhaanden som Straffen skrider frem, nøjes man for en

Del Fanger med 1 Dag, sædvanligvis for at imødekomme deres Ønske om snart at komme ud; men for andre Fanger, hvis Helbred maaske vil lide ved en alt for forceret Gennemførelse af Straffen, sættes Antallet op til 3 eller endog 4. Ved de kortvarigere Straffe nøjes man ofte med 1 Dag. I Gennemsnit kan man sige, at naar det gælder det sidste eller næstsidste Mellemlum, er Mellemdagenes Antal for Mænd 1,6; ved det tredje sidste Mellemlum er det 1,7 og ellers netop 2. For Kvinderne stiller det sig lidt anderledes, saaledes som nedenstaaende Oversigt viser:

Gennemsnitligt Antal Mellemdage.

		1ste Mellemlum	2det Mellemlum	3die Mellemlum	4de Mellemlum	5te Mellemlum
Mænd:						
6 Gange	5 Dage	2,0	2,0	1,7	1,5	1,6
5	— 5 —	2,0	2,0	2,1	1,9	»
4	— 5 —	1,7	1,6	1,8	»	»
3	— 5 —	1,7	1,6	»	»	»
2	— 5 —	1,6	»	»	»	»
Kvinder:						
6	— 5 —	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2
5	— 5 —	2,0	2,0	2,0	2,0	»
4	— 5 —	2,0	2,0	2,1	»	»
3	— 5 —	2,0	1,2	»	»	»
2	— 5 —	1,1	»	»	»	»

For nu at undersøge, hvor meget der tabes i Vægt ved de forskellige Straffe, kan man først spørge om Gennemsnitsvægten ved Straffens Begyndelse og Slutning. Man faar da følgende Resultat:

		Mænd:		
		Gennemsnitlig		Tab i Vægt
		Antal	Begyndelsesvægt	
			℥	℥
6 Gange	5 Dage	377	138,0	131,0
5	— 5 —	44	134,7	128,6
				7,0
				6,1

		Gennemsnitlig			
		Antal	Begyndelsvægt	Slutningsvægt	Tab i Vægt
			℥	℥	℥
4	Gange 5 Dage	279	136,7	131,2	5,5
3	— 5 —	246	134,7	130,2	4,5
2	— 5 —	277	134,0	130,2	3,8
1	— 5 —	55	136,0	133,4	2,6
Kvinder:					
6	— 5 —	45	118,6	113,5	5,1
5	— 5 —	6	122,4	118,5	3,9
4	— 5 —	37	122,1	117,0	5,1
3	— 5 —	50	119,8	115,2	4,6
2	— 5 —	45	119,1	115,8	3,3
1	— 5 —	5	112,3	109,9	2,4

I Gennemsnit taber en Mand altsaa 7 ℥ ved en Straf af 6 Gange 5 Dage. Ved en Straf af 5 Dage alene mister han derimod 2,6 ℥, altsaa forholdsvis mere. Man kan imidlertid ikke heraf uddrage den Slutning, at Menneskelegemet efterhaanden tilpasser sig til Vand- og Brøds-Diæten, idet man selvfølgelig maa tage Mellemdagene med i Beregning, da en Del af Vægttabet kan erstattes ved disse; for Kvindernes Vedkommende vilde man nærmest udtyde Tallene saaledes, at Legemet reagerer mindre overfor Straffen end hos Mændene. Jeg skal nedenfor vende tilbage hertil.

For at komme nærmere til Bunds i Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse Straffens Varighed har, kan man begynde med at undersøge Virkningen af en Straf af 6 Gange 5 Dages Vand og Brød. For de 377 Mænd, der have været denne Straf undergivne, stiller Forholdet sig i Gennemsnit saaledes:

		Vægttab		Vægtforøgelse	
		første 5 Dage	2,9 ℥	1ste Melletrum	2,4 ℥
2den	Gang 5 Dage	2,9	-	2det	—
3die	— 5 —	3,1	-	3die	—
4de	— 5 —	3,1	-	4de	—
5te	— 5 —	3,2	-	5te	—
6te	— 5 —	4,9	-	»	—

Hvert Fastetidsrum af 5 Dage bringer altsaa Vægten ned med c. 3 \mathcal{L} , og de følgende Mellelrum erstatte da det meste af Tabet. Efter 5 Gange at have siddet paa Vand og Brød er Fangen ved Begyndelsen af de sidste 5 Dage kun gaaet c. 2 \mathcal{L} ned i Vægt, og det vilde vel næppe være urimeligt at antage, at en lille Forøgelse af Mellemdagenes Antal vilde erstatte dette lille Tab fuldstændigt; men i det 6te Fastetidsrum gaar Vægten saa paa én Gang ned med næsten 5 \mathcal{L} .

Spørger man om de daglige Vægtforandringer, bliver Resultatet omtrent følgende:

	Dagligt Vægttab	Daglig Vægtforøgelse
første 5 Dage	0,6 \mathcal{L}	1ste Mellelrum 1,2 \mathcal{L}
2den Gang 5 Dage	0,6 -	2det — 1,4 -
3die — 5 —	0,6 -	3die — 1,4 -
4de — 5 —	0,6 -	4de — 1,7 -
5te — 5 —	0,6 -	5te — 1,9 -
6te — 5 —	1,0 -	» — » -

Det er vel nok muligt, at det er den første af Mellemdagene, der hjælper Vægten bedst op, og at Vægtforøgelsen senere gaar langsommere; noget paavirkes ogsaa Tallene ved den Udvælgelse, der foregaar, idet de, der menes at lide mest ved at sidde paa Vand og Brød, faa flere Mellemdage; dette kan man finde adskillige Vidnesbyrd om; saaledes kunde de 18-aarige, der sad paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage og i sidste Mellelrum kun havde 1 Mellemdag, opvise en større Vægtforøgelse end de, der have 4 Dages Mellelrum. I god Overensstemmelse med dette staar den Kendsgerning, at de sidste kortvarige Mellelrum ere forholdsvis mere effektive end de første.

Vil man nu forsøge at fortolke disse Resultater, fristes man til at drage den Slutning, at den lange Vand- og Brødstraf tærer forholdsvis stærkt paa Arrestanten. Denne har i Begyndelsen nogen Modstandskraft, men efterhaanden undergraves den, og dette skulde være Grunden til, at de

sidste 5 Dage tage saa stærkt paa Vægten. Men en nærmere Undersøgelse af de andre Straffe vil vise, at denne Forklaring ikke er tilstrækkelig.

Man har saaledes ved en Straf af 5 Gange 5 Dage følgende Tal:

	Vægttab i Gennemsnit		Vægtforøgelse i Gennemsnit
første 5 Dage	2,5 \bar{w}	1ste Melletrum	2,2 \bar{w}
2den Gang 5 Dage	2,8 -	2det —	2,8 -
3die — 5 —	3,1 -	3die —	2,5 -
4de — 5 —	3,0 -	4de —	2,3 -
5te — 5 —	4,5 -	» —	» -

Atter ser man, hvorledes de 4 Melletrum, tilsammen c. 8 Dage, ophjælpe Tabet stærkt (med omtrent 1,2 \bar{w} daglig), saa at det samlede Tab ved Begyndelsen af de sidste 5 Dage kun er 1,6 \bar{w} , et Tal, der svarer ganske godt til det ovenfor ved 6 Gange 5 Dage fundne; men det følgende Tidsafsnit bringer da paa en Gang et Vægttab af 4 $\frac{1}{2}$ \bar{w} .

Denne Straffelængde er imidlertid ikke videre fyldigt repræsenteret, saa at man ikke tør tillægge disse Erfaringer nogen videre Betydning. Anderledes stiller det sig derimod ved de følgende tre Straffelængder.

Naar Straffen er 4 Gange 5 Dage, faar man følgende Tal:

	Vægttab i Gennemsnit		Vægtforøgelse i Gennemsnit
første 5 Dage	2,6 \bar{w}	1ste Melletrum	2,0 \bar{w}
2den Gang 5 Dage	2,5 -	2det —	2,1 -
3die — 5 —	2,6 -	3die —	2,6 -
4de — 5 —	4,5 -	» —	» -

Mellemdagene bringe Vægten op med c. 1,3 \bar{w} pr. Dag, og ved Begyndelsen af de sidste 5 Dage har Arrestanten gennemsnitlig mistet 1 \bar{w} , lidt mindre end Fangerne paa 6 Gange 5 Dage have mistet efter en lignende Tid. Men

atter ser man i det sidste Tidsafsnit en forholdsvis stor Vægtnedgang paa $4\frac{1}{2}$ \bar{w} , medens Fanger paa 6 Gange 5 Dage i det fjerde Tidsafsnit kun mistede 3,1 \bar{w} .

Ved 3 Gange 5 Dage faar man nu atter følgende Tal:

	Vægttab i Gennemsnit	1ste Mellemrum	Vægtforøgelse i Gennemsnit
første 5 Dage	2,0 \bar{w}	—	1,8 \bar{w}
2den Gang 5 Dage	2,5 -	2det —	2,2 -
3die — 5 —	4,0 -	» —	» -

Der er indvundet i Mellemrummene 1,2 \bar{w} pr. Dag og tabt i de første to Tidsrum med Vand- og Brød-Diæt 0,45 \bar{w} pr. Dag. Det sidste Straffeafsnit bringer paa ny en stærk Nedgang i Vægten, af 4 \bar{w} , altsaa 0,8 \bar{w} pr. Dag.

Ved en Straf af 2 Gange 5 Dage faar man først et Tab af 2,1 \bar{w} , der ved Mellemdagene næsten erstattes ved en Vægtforøgelse af 2 \bar{w} , men i det sidste Afsnit gaar Vægten ned med 3,7 \bar{w} . Endelig omtaltes det ovenfor, at den ikke videre stærkt repræsenterede Straf af 1 Gang 5 Dage medførte et Vægttab af 2,6 \bar{w} .

Man kunde sammenstille de vundne Resultater saaledes:

	Gennemsnitligt Vægttab i de sidste 5 Dage	Gennemsnitligt Vægttab i de øvrige Afsnit
6 Gange 5 Dage	4,9 \bar{w}	3,0 \bar{w}
5 — 5 —	4,5 -	2,9 -
4 — 5 —	4,5 -	2,6 -
3 — 5 —	4,0 -	2,3 -
2 — 5 —	3,7 -	2,1 -
1 — 5 —	2,6 -	» -

Begge Talrækker vise en Aftagen i Vægttabet fra Trin til Trin, og trods Afvigelser i det enkelte i de Oversigter, der ere meddelte i det foregaaende, tør man maaske i det hele taget sige, at denne Aftagen vidner om, at Straffens Virkning er noget stærkere, jo længere Straffetiden varer. Denne gradvise Stigning i Straffens Virkning

faar saa i det sidste Straffeaafsnit en yderligere Impuls, idet Vægten gaar uforholdsmæssig meget ned.

Man kan vanskelig undgaa at sætte denne pludselige Forandring ved det sidste Afsnit af Straffen i Forbindelse med psykiske Virkninger af Straffen. En letsindig Natur vil maaske, naar Straffen lider mod Enden, og Friheden begynder at vinke, vrage noget af den tarvelige Vand- og Brød-Kost og saaledes tabe yderligere i Vægt, men Hovedgrunden er vel snarere en hel anden, at en Fange, der snart skal ud af Fængslet, begynder at spekulere over, hvad der nu skal blive af ham, naar han faar sin Frihed, og ganske naturlig kommer da hans Almenbefindende til at lide.

For at anstille en Prøve paa, om der kan være noget i denne Forklaring, kan man udskille de Personer, som løslades paa Mellemdagene. De blive altsaa ikke saaledes afskaarne fra det daglige Forretningsliv som de andre, de ere maaske ogsaa gennemgaaende bedre situerede og behøve ikke i samme Grad som de Fanger, der ere inde-spærrede i hele Straffetiden, at spekulere over Fremtiden. Materialet er selvfølgelig meget begrænset, da Løsladelse paa Mellemdagene er forholdsvis sjælden, men noget kan man dog maaske nok se af følgende Tal. Alt i alt drejer det sig om 97 Personer, der i det sidste Straffeaafsnit gennemsnitlig tabte 2,9 \mathcal{W} . I de øvrige Straffeaafsnit var den gennemsnitlige Nedgang 2,1 \mathcal{W} . Forskellen er altsaa langt mindre end i Almindelighed. Det kan for Fuldstændigheds Skyld anføres, at Opgangen i Vægt i Mellemmrummene var gennemsnitlig 2 \mathcal{W} .

For Kvindernes Vedkommende er Materialet ikke videre stort, og det er vanskeligt at faa noget tydeligt Indblik i Forholdene. Alt i alt var det gennemsnitlige Tab i det sidste Straffeaafsnit 2,9 \mathcal{W} , i de øvrige 2,6 \mathcal{W} , og Opgangen i Mellemmrummene 2,0 \mathcal{W} . Der er altsaa ogsaa her en noget større Nedgang i Vægten i det sidste Tidsafsnit end i de øvrige, men Differentsten er langt mindre end almindelig

for Mændene. Der turde jo nu ogsaa være en betydelig Forskel mellem Mændenes og Kvindernes Forbrydertyper, som kan bidrage til at forstaa, hvorfor det sidste Straffesafsnit giver forholdsvis mindre Vægttab for Kvinder end for Mænd. Vel er det kun faa Kvinder, der straffes med Fængsel paa Vand og Brød for Erhverv ved Utugt, idet man langt hyppigere anvender simpelt Fængsel eller Anbringelse i en Tvangsarbejdsanstalt, men en ikke ringe Del af de straffede Kvinder er dog vel løse Eksistenser, der ikke hemmes synderligt i deres Virksomhed ved et kort Fængselsophold; andre af de straffede Kvinder vende tilbage til deres Hjem. I de første Afsnit af Straffetiden virker Vand- og Brød-Diæten derimod nok saa kraftig paa Kvinderne som paa Mændene; sætter man Vægttabet i Forhold til Legemsvægten, kan man sige, at det snarest er større for Kvinden end for Manden. Opgangen i Vægt paa Mellemdagene er knap saa stor som hos Mændene. I Gennemsnit vindes pr. Dag lidt over 1 ℥.

Hvilken Indflydelse øver nu Alderen paa Virkningen af Vand- og Brødstraffen? Herpaa vil nedenstaaende Oversigt give nogen Oplysning. De to Grupper: 5 Gange 5 Dage og en Gang 5 Dage er udeladt, da Materialet her er saa begrænset.

Alder	Antal Mænd	Vægttab i ℥ i de sidste 5 Dage	Vægttab i ℥ i den øvrige Tid	Samlet Vægttab i ℥
6 Gange 5 Dage.				
18—29 Aar....	284	4,9	2,1	7,0
30—39 »	60	4,1	2,2	6,6
40 og derover..	33	5,2	2,5	7,7
4 Gange 5 Dage.				
18—29 Aar....	211	4,4	0,9	5,3
30—39 »	44	4,4	1,5	5,9
40 og derover..	24	5,7	0,9	6,6

Alder	Antal Mænd	Vægttab i \bar{x} i de sidste 5 Dage	Vægttab i \bar{x} i den øvrige Tid	Samlet Vægttab i \bar{x}
3 Gange 5 Dage.				
18—29 Aar	178	3,9	0,6	4,5
30—39 »	42	3,9	0,5	4,4
40 og derover..	26	3,9	0,9	4,8
2 Gange 5 Dage.				
18—29 Aar	192	3,7	0,1	3,8
30—39 »	45	3,6	0,0	3,6
40 og derover..	40	4,0	0,1	4,1

Tallene ere ikke synderlig klare; dog vilde man nærmest være tilbøjelig til at slutte, at de ældre Arrestanter miste mest baade absolut og i Forhold til Legemsvægten. I øvrigt synes Svingningerne nærmest at have Tilfældighedens Præg, og det samme viser sig, naar man deler den yngste Aldersklasse i flere. I hvert Fald kan man paastaa, at Alderens Indflydelse efter disse Erfaringer er særdeles ringe, og man vil uden stor Fejl ved Behandling af Iagttagelserne i andre Retninger kunne undlade at tage Hensyn til Alderen.

Noget større Virkning synes derimod den større eller mindre Legemsvægt at have. Udtager man saaledes de 377 Mænd, der have siddet paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage, og spørger, hvor meget de have tabt i Vægt, faar man følgende Svar:

Vægt	Antal	Gennemsnitligt do 5 sidste Dage	Vægttab i \bar{x} i den første Tid	Tils.	Det samlede Vægttab i pCt. af Be- gyndelses- vægten
under 110 \bar{w}	10	4,3	÷ 0,3	4,0	3,8
110—120 -	32	4,6	÷ 0,2	4,4	3,8
120—130 -	70	4,9	1,1	6,0	4,8
130—140 -	104	4,6	2,2	6,8	5,0
140—150 -	90	5,0	2,1	7,1	5,1
150 o. derover	71	5,1	4,0	9,1	5,9
Tils. 377		4,9	2,0	7,0	5,1

Baade absolut og relativt tabe altsaa de svære mest i Vægt, men Vægttabet stiller sig i øvrigt forskelligt, idet de Arrestanter, der have lille Legemsvægt, tabe forholdsvis mest paa Slutningen, ja i den første Del af Straffetiden have de lette Personer endog slet ikke tabt noget, men Tabet for de sværes Vedkommende er ret betydeligt. For at faa dette at se fra en noget anden Side, kan man opstille Erfaringerne paa følgende Maade:

Vægt	Gennemsnitligt Vægttab i hvor af de første 5 Gange 5 Dage	Gennemsnitlig Vægtforøgelse i hvert Mellemlum
under 110 \mathcal{W}	1,9 \mathcal{W}	2,0 \mathcal{W}
110—120 -	2,7 -	2,7 -
120—130 -	2,6 -	2,1 -
130—140 -	3,0 -	2,5 -
140—150 -	3,0 -	2,5 -
150 o. derover	3,9 -	3,1 -

Man ser altsaa, at Arrestanterne holde mindre og mindre Stand, jo større Vægten er, idet de smaa tabe forholdsvis mindre end de store, og hvad der indvindes i Mellemdagene, forslaar mindre og mindre, jo større Legemsvægten er, til at erstatte, hvad der er gaaet tabt; at de 10 Personer under 110 \mathcal{W} endogsaa have Tilvækst i de første 5 Gange 5 Dages Straf, er vel nærmest en Tilfældighed. Resultatet kan ogsaa udtrykkes saaledes, at medens Vægtforøgelsen paa Mellemdagene er nogenlunde ens i Forhold til Legemsvægten, saa er Vægttabet paa Straffedagene forholdsvis betydelig større for de tunges Vedkommende. Det vilde være særdeles interessant at kunne undersøge Vægttabet for de korpulente og for de magre, men hertil giver Materialet ingen Nøgle, idet Legemshøjden ikke er angivet. Man vilde da formentlig finde langt større Uligheder.

Selvfølgelig ere alle de i det foregaaende anførte Tal kun Gennemsnitstal, og endda Gennemsnitstal, som kunne være ufuldkomne nok paa Grund af Materialets Begræns-

ning. Ofte vil man finde Vægttab, som synes at staa i fuldstændig Modsætning til de her fundne Love, ved andre Lejligheder vil man finde Tal, der pege i samme Retning, men med langt stærkere Udslag. Undtagelsesvis gaar f. Eks. Vægten op under Indflydelse af Vand og Brød, ligesom det hænder, at Vægten gaar ned i Mellemdagene. En Fange, der løslodes paa Mellemdagene, vejede f. Eks. 134,7 \mathcal{W} ved Begyndelsen af Straffen, tabte derefter i første Omgang 1,2 \mathcal{W} og vandt i det følgende Mellemrum 4 \mathcal{W} . Det andet Fasteafsnit bragte yderligere Vægten op med 1 \mathcal{W} , og det følgende Mellemrum bragte et Tab af 2 \mathcal{W} ; i det næste Straffeaafsnit vandt han endog 2,7 \mathcal{W} , men satte derefter ikke mindre end 5,2 \mathcal{W} til, hvorefter han i sidste Omgang vandt 0,7 \mathcal{W} . Den Art Undtagelser vil ofte nok kunne gribe forstyrrende ind i Tallene. Som et Eksempel paa, hvor store Svingningerne kunne være, skal anføres en anden Fange, der ligeledes løslodes paa Mellemdagene. Hans Begyndelsesvægt var 150½ \mathcal{W} ; han tabte i første Omgang ved Vand- og Brød-Diæten 4 \mathcal{W} , men indvandt paa Mellemdagene ikke mindre end 7,9 \mathcal{W} ; derefter gik der 5,9 \mathcal{W} tabt, men indvandt igen 8,5, hvorefter der i sidste Straffeaafsnit gik ikke mindre end 11 \mathcal{W} tabt. Særlig karakteristiske ere Forholdene for den foran omtalte Kæmpe paa 248 \mathcal{W} , der i øvrigt, som nævnt, ikke er med i Statistikken. Han var dømt til 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød og løslodes paa Mellemdagene. Han troede, at Vand og Brød-Diæten vilde bringe ham Døden. Virkningen var ganske vist ogsaa stor, idet han i de første 5 Dage mistede 19½ \mathcal{W} . Mellemdagene bragte imidlertid Vægten op med 11½ \mathcal{W} , hvorefter han paa ny tabte 14 \mathcal{W} og indvandt 9½ \mathcal{W} ; det sidste Fængselsophold bragte Vægten ned med 11½ \mathcal{W} , saa at han alt i alt, da han forlod Fængslet, havde sat 24 \mathcal{W} til, eller en Tiendedel af Vægten. I og for sig staar jo i øvrigt dette Eksempel ikke i Uoverensstemmelse med de foran anførte Erfaringer om Vægttabene hos de særlig vægtige Fanger.

Endnu skal som sidste Eksempel anføres, at de 27 18-aarige Mænd, som sad i 6 Gange 5 Dage, i Gennemsnit i første Omgang tabte godt $2\frac{1}{2}$ \mathcal{W} . En enkelt Arrestant havde vundet 0,4 \mathcal{W} , en anden endogsaa 1,4, medens til Gengæld en Arrestant havde tabt $5\frac{1}{2}$ \mathcal{W} , en $6\frac{1}{2}$ \mathcal{W} . I øvrigt holdt Vægttabet sig mellem 0,7 og 4,6 \mathcal{W} . Som man ser, drejer det sig her om meget betydelige Afvigelser. Et Studium af disse Afvigelser er nødvendigt til en udtømmende Bedømmelse af de vundne Gennemsnitstal, men jeg skal dog ikke her komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal.

Saa vidt mig bekendt foreligger der fra Udlandet kun faa Erfaringer af tilsvarende Art. Her skal anføres Resultatet af nogle Vejninger i Kristiania Distriktsfængsel i 1895*). Disse Vejninger angive dog kun Enderesultater, uden Hensyn til Mellemdagene, og da der er ikke saa ringe Forskel med Hensyn til Straffens Gennemførelse, bliver det meget vanskeligt at drage nogen dybere gaaende Sammenligning. Efter 5 Dages Vand og Brød faar Arrestanten 1 Mellemdag, efter de følgende 5 paa ny 1 Mellemdag, efter den 15de og 20de Dag faar han 2 Mellemdage og efter den 25de endelig 3 Dage.

Længden af Vand- og Brød-Straffen	Antal		Gennemsnitligt Vægttab i \mathcal{W}	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
6—10 Dage	73	19	1,1	1,3
11—15 —	43	13	2,4	2,4
16—20 —	26	10	3,8	3,9
21—25 —	8	4	3,8	3,0
26—30 —	6	1	5,2	2,2

Da Materialet er saa lille, ere Resultaterne underkastede store Svingninger. Kvindernes Vægttab svarer omtrent til Mændenes, medens det i Danmark er noget ringere; men

*) Beretning om Rigets Distriktsfængsler for Aaret 1895, Kristiania 1897 p. 22 f.

Mændene synes efter denne Statistik at tabe noget mindre end i København.

Det vilde være meget interessant, om man kunde indsamle tilsvarende Oplysninger fra andre Fængsler, helst som ved de københavnske Erfaringer med en Række af Vejninger for enhver Arrestant, om muligt med Vejninger hver Dag, og med Tilføjelse af Højdemaalet ved Indsættelsen. Hvad der i det foregaaende kun har kunnet henstilles som Hypotese, vilde da maaske kunne blive fuldstændig belyst.

Harald Vestergaard.